

FIRSAT PENCERİSİNİ KAPATAN YANLIŞLAR VE ÜÇ ÇOCUK DOKTRİNİ

ARALIK 2008

INSTITUTE FOR STRATEGIC STUDIES

S A E

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ

FIRSAT PENCERİSİNİ KAPATAN YANLIŞLAR VE ÜÇ ÇOCUK DOKTRİNİ

Fırsat penceresi ülkelerin demografi süreçlerinde çalışma çağı nüfusun toplam nüfus içinde en geniş paya ulaştığı dönemlerdir.

Ekonomik gelişme ile ilişkili olarak ülkelerin demografik hayatları üç önemli sürece ayrılmaktadır. İlk aşamada ülkelerin nüfus artış hızı yüksek ve buna bağlı olarak çalışma çağı altındaki genç nüfus çok geniştir. Ekonomide istihdam edilebilir, çalışan ve katma değer yaratan nüfus ise sınırlıdır. Ülke kaynaklarının daha büyük bölümü çalışma açığı altındaki bu geniş nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması için harcanmaktadır.

Ülkelerin demografik hayatlarında ikinci aşama ise nüfus artış hızının yavaşladığı ve çalışma çağı nüfusun toplam nüfus içinde en geniş orana ulaştığı dönemdir. Bu dönem ülkelerin ekonomik gelişmeleri için de en elverişli dönemdir. Ekonomiye çalışarak katma değer yaratacak en geniş nüfusa ülkeler sadece bir kez ulaşmakta ve bu dönem her ülke için yaklaşık 20-25 yıl sürmektedir.

Ülkeler bu dönemde çalışma çağı nüfusa yeterli istihdam sağarlarsa gelişmiş ekonomilere katılmak için yakaladıkları fırsat penceresini olumlu kullanabilmektedirler. İtalya, İspanya, Güney Kore, Malezya, Meksika gibi ülkeler fırsat penceresi aşamalarını ekonomik büyüme için olumlu değerlendiren ülkeler olmuşlardır.

Türkiye de demografik hayatı içinde fırsat penceresi dönemine 2000'li yılların başında girmiştir ve muhtemelen bu aşaması 2025 yılına kadar sürecektir.

Türkiye'nin nüfus artış hızı yavaşlamakta, çalışma çağı altındaki genç nüfus miktarı sabitlenmekte ve çalışma çağı nüfus en geniş oranına doğru yaklaşmaktadır. 2000 yılında 41.0 milyon olan 15 - 64 yaş arası toplam nüfus 2025 yılında muhtemelen 59.0 milyon olacaktır. Türkiye'nin ekonomik gelişme ve büyüme açısından bu çalışma çağı nüfusu etkin kullanabilmesi için yaklaşık 40 milyon kişilik bir istihdama ulaşması gerekmektedir. Bunun için ise yıllık ortalama yüzde 7 büyüme kaçınılmazdır. Bu hedeflere ulaşılması için ekonomide kaynakların azami miktarda ilave istihdam yaratılmasına yönelik kullanılması gerekmektedir.

Ülkelerin demografi hayatlarının üçüncü aşamasında ise nüfus artış hızı sıfıra yaklaşmakta ve bu kez yaşlı nüfusun oranı artmaktadır. Fırsat penceresini etkin kullanan ve yeterli istihdam yaratarak sağlıklı bir sosyal güvenlik sistemi yaratan ülkeler yaşlanan nüfus döneminde ekonomik açıdan güvence içinde olmaktadır.

Türkiye fırsat penceresi dönemine girdiği 2000'li yılların başında derin bir ekonomik kriz yaşamıştır. Ardından ekonomide normalleşme ve iyileşme dönemi ile 2002-2006 yılları arasında yıllık ortalama yüzde 7.5 büyüme sağlamıştır. Böylece fırsat penceresi döneminin olanaklarından yararlanmak için iyi bir başlangıç yapmıştır.

Ancak 2006 yılından itibaren hükümetin yanlış ekonomik ve siyasi öncelikleri ve tercihleri ile ekonomik büyüme performansı zayıflamaya başlamıştır. 2008 yılında yaşanan global kriz karşısında gösterilen yanlış yaklaşım ile de ekonomide hızla küçülme dönemine girilmektedir.

Türkiye böylece 2025 yılında sona erecek fırsat penceresi dönemini şimdiden kapamaya başlamıştır. Fırsat penceresini kapatan yanlış ekonomik ve siyasi tercihlere ve politikalara ek olarak bir de ailelere üç çocuk yapılması öğütlenmektedir. Üç çocuk doktrini ile demografik eğilimler tersine çevrilmeye çalışılmaktadır. Fırsat penceresi döneminde ekonomik kaynaklar ilave istihdam yaratmak yerine yeniden çalışma çağı altındaki nüfusun harcamalarına aktarılmak zorunda kalacaktır.

Türkiye fırsat penceresini yanlış tercihler ile hızla kapatırken ileride ağır ekonomik ve sosyal bedeller ödeyebilecek 3 çocuk doktrini ile de tanışmaktadır. Türkiye için tehlike yaşanan veya azalan nüfus değildir. Asıl tehlike fırsat penceresini es geçen veya kapatan yanlış ekonomik tercihler ile 3 çocuk doktrini arkasında yatan örtülü referanslar olacaktır.